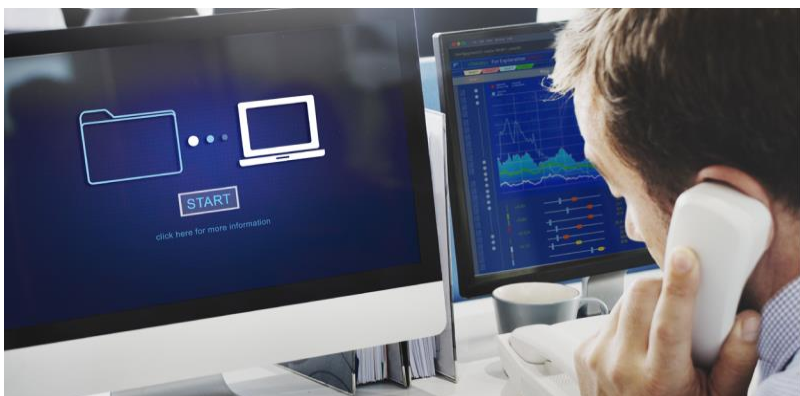

SPREČAVANJE PRANJA NOVCA: OSNOVE

Dio 4: Prijenos imovine

Jedan od primarnih načina na koje kriminalci preslojavaju, odnosno integriraju protuzakonito stečena sredstva u zakonitu ekonomiju su prijenosi imovine i to naročito nekretnina i imovine velike vrijednosti. Odnos s klijentom može biti kratkoročan i ograničen samo na dati prijenos imovine, zbog čega je posebno značajno da u svim takvim slučajevima računovođe primijene pristup zasnovan na rizicima, kako ne bi nenamjerno bili uključeni u protuzakonito djelovanje.

Kako kriminalci koriste prijenos imovine

Kriminalci često pomjeraju vrijednost od jednog do drugog pojedinca, odnosno iz jedne u drugu jurisdikciju kroz kupovinu, prodaju ili fizičko premještanje skupocjene imovine. Može se desiti i to da protuzakonito stečena sredstva nastoje preslojiti kroz povezane transakcije u kojima se jedna stavka imovine kupuje a druga prodaje u kratkom periodu (na primjer, proda se stan i kupi jahta), na taj način prikrivajući porijeklo imovine od osoba koje mogu vidjeti samo jednu od tih transakcija. Bez obzira na koji način se transakcija, odnosno niz transakcija strukturiraju ili toga o kakvoj vrsti imovine se radi, krajnja svrha je prikriti njenu povezanost s izvornom protuzakonitom aktivnošću.

Profesionalne računovođe mogu nenamjerno pomoći kriminalcima u takvom prijenosu imovine kroz strukturiranje prijenosa ili savjetovanje u pogledu oprezivanja takve transakcije.

Kako izgleda pristup zasnovan na rizicima

Kod savjetovanja klijenata o kupovini ili prodaji imovine, profesionalne računovođe bi trebale razmotriti sljedeće:

- da li Vam je poznato ko je stvarni vlasnik imovine, te da li se imovina drži na ime iste osobe;
- da li znate ko će biti stvarni vlasnik imovine nakon date transakcije i da li se radi o osobi na čije ime će se ona držati;
- da li Vam je poznato porijeklo bogatstva kupca i izvor sredstava koja se koriste za kupovinu, te da li se to čini smislenim na osnovu svega što znate o njemu/njoj;
- da li obrazloženje za prijenos imovine ima smisla i, kada se radi o komercijalnoj transakciji, da li je ona komercijalno opravdana ili, s druge strane, da li transakcija dobrotvorne prirode zaista ispunjava tu funkciju;
- da li je riječ o jednoj u nizu povezanih transakcija koje procesuiraju druge profesionalne računovođe ili druga stručna lica; i
- da li transakcija podrazumijeva prijenos imovine iz ili u jurisdikciju za koju se smatra da je izuzetno podložna rizicima pranja novca – FATF objavljuje popis takvih zemalja.

Ukoliko odgovori na navedena pitanja ukazuju na veću vjerovatnoću da će se javiti rizici pranja novca, morate izvršiti što detaljnije provjere. Kao i u drugim slučajevima, računovođe bi trebale poduzeti razumne korake da dokumentiraju svoju procjenu rizika.

Primjer prijenosa imovine*

Visoki državni službenik zemlje u Centralnoj Aziji, Shohrat Alperen, je dao ugovor o dodjeli dvije milijarde američkih dolara javnih sredstava za infrastrukturni projekat velikoj građevinskoj firmi s područja u njegovoj nadležnosti. U isto vrijeme, naizgled potpuno nepovezano s tim, supsidijarno društvo strane građevinske firme u Velikoj Britaniji je angažiralo britanskog odvjetnika i računovođu za usluge savjetovanja u vezi s kupovinom stana u vrijednosti pet miliona britanskih funti u centru Londona. Tim savjetnicima su rekli da je stan predviđen za boravak jednog od njihovih izvršnih direktora, Anne Ericsson, tokom njenih radnih posjeta Londonu.

Provodeći detaljnu provjeru supsidijarnog društva, računovođa otkriva da njegova matica ima sjedište u navedenoj srednjeazijskoj državi. To se dešava u trenutku kada sve medijske kuće prenose vijest o dodjeli vrijednog ugovora popraćenoj kritikama i optužbama za kronizam.

Računovođa provjerava podatke o Anni Ericsson i počinje primjećivati da se nešto ne uklapa. Iako svjestan da mnoga društva čine više različitih kultura, pažnju mu privlači nekoliko nagovještaja da je Anna iz date države (a ne iz Skandinavije kao što bi to njeno ime sugeriralo) i daljom pretragom pronalazi njenu zajedničku fotografiju s Shohratom Alperenom na izvjesnom javnom događaju. Sve ukazuje na to da je Anna lični stilist imućnih osoba i uopće se ne spominje njeno ranije radno iskustvo u sektoru infrastrukture.

Obzirom na više sumnjivih detalja i pomanjkanje odgovarajućih objašnjenja od mogućeg klijenta, računovođa ljubazno odbija angažman i prijavljuje slučaj odjelu za financijski kriminal. Ispostavlja se da je „Anna“ nećakinja datog državnog službenika i da je stan mito u zamjenu za dodjelu ugovora.

* Napomena: Imena i jurisdikcije su izmijenjene u funkciji zaštite povjerljivosti podataka.

Najčešći znakovi upozorenja

- Klijent traži i pokušava da strukturu sporazuma učini nepotrebno složenom
- Potencira se anonimnost strana koje su stvarni vlasnici imovine, naročito u aranžmanima koji uključuju nominalne dioničare
- Kupac ili prodavac je politički eksponirana osoba, odnosno povezan s takvom osobom
- Transakcije koje uključuju virtualnu imovinu (kao što su Bitcoin i slična dobra), odnosno druge neuobičajene vidove plaćanja (poput plemenitih metala ili dragulja)
- Transakcije kod kojih je računovođa očigledno da se radi o neadekvatnoj naknadi (financijskoj ili drugom vidu)
- Teritorije koje nisu transparentne
- Slučajevi kada se poznate informacije prosto ne uklapaju

Kada odbiti angažman

- Ukoliko ne procjenjujete da je klijent iskren prema Vama u vezi s trenutnim i predloženim stvarnim vlasnikom imovine
- Ukoliko Vaša provjera izvora bogatstva i porijekla sredstava sugerira da bi novac koji se koristi za kupovinu imovine mogao poticati od protuzakonite aktivnosti ili to porijeklo prosto nije moguće objasniti
- Ukoliko su vlasti u Vašoj jurisdikciji uvele financijske sankcije kakvima podliježu prodavac, kupac ili zemlja gdje se imovina nalazi
- Ukoliko transakcija nema smisla

Prijavljivanje sumnjivog djelovanja

Kada posumnjate da je prijenos imovine povezan s protuzakonitim djelovanjem, odnosno protuzakonito stečenim sredstvima, možete se odlučiti da to prijavite nadležnom organu za financijski kriminal. U pojedinim jurisdikcijama profesionalne računovođe to čak imaju i zakonsku obavezu napraviti.

Dojavljivanje

Ukoliko se odlučite prijaviti sumnju u pranje novca, morate biti pažljivi da ne alarmirate osobu koju prijavljujete tako što ćete joj reći za prijavu. Standardi FATF-a nalažu da vlade zakonski zabrane „dojavljivanje pa je, u skladu s tim, u mnogim zemljama dojaviti osobi da je predmet prijave krivično djelo jer bi moglo prejudicirati ishod krivične istrage. Iako to nije slučaj u svim jurisdikcijama, smatra se dobrom praksom da profesionalne računovođe ne otkrivaju podnošenje prijave.

Bitno je napomenuti da postoji i rizik slučajnog dojavljivanja klijentu tokom detaljne provjere istog. Kada niste sigurni kako postupiti, obratite se svojoj profesionalnoj računovodstvenoj organizaciji ili nadležnom organu za financijski kriminal.

DODATNA POMOĆ

„Vodič iz primjene pristupa zasnovanog na rizicima za računovodstvenu profesiju“ FATF-a nudi opća uputstva za borbu protiv pranja novca a detaljnije informacije o domaćim uvjetima možete zatražiti od svoje profesionalne računovodstvene organizacije.

529 Fifth Avenue, New York 10017

www.ifac.org | +1 (212) 286-9344 | [@ifac](https://twitter.com/ifac) | [in](https://www.linkedin.com/company/ifac) company/ifac

www.icaew.com

[@icaew](https://twitter.com/icaew) | [in](https://www.linkedin.com/company/icaew) company/icaew

Ovo izdanje Osnove: Sprečavanje pranja novca, Dio četvrti: Prijenos imovine, kojeg je u januaru 2021. na engleskom jeziku objavio International Federation of Accountants, u septembru 2023. je na bosanski jezik preveo Savez računovođa, revizora i finansijskih radnika Federacije BiH (SRRiF-FBiH) i umnožava ga uz dopuštenje IFAC. Odobreni tekst svih IFAC publikacija su ona izdanja koja je IFAC objavio na engleskom jeziku. IFAC ne snosi odgovornost za ispravnost i potpunost prijevoda, niti za postupanje koje bi moglo proistići iz njega.

Tekst na engleskom jeziku Osnove: Sprečavanje pranja novca, Dio četvrti: Prijenos imovine © 2021. IFAC. Sva prava pridržana.

Tekst na bosanskom jeziku Osnove: Sprečavanje pranja novca, Dio četvrti: Prijenos imovine © 2023. IFAC. Sva prava pridržana.

Izvorni naslov: Anti-Money Laundering, The Basics: Installment 4 - Asset Transfers (January 2021)

Obratite se na Permissions@ifac.org za dopuštenje za reprodukciju, pohranu ili prijenos ili za izradu drugih slične upotrebe ovog dokumenta